

# У КРАІНЕ МАЙСТРОЎ І ТВОРЦАЎ (ПЛАН-КАНСПЕКТ УРОКА ПА ПРАДМЕЦЕ «МАЯ РАДЗІМА — БЕЛАРУСЬ» ДЛЯ НАВУЧЭНЦАЎ 4 КЛАСА)

**Фёдарова Аліна Мікалаеўна,**  
настаўнік ДУА “Суражская сярэдняя школа  
імя Героя Савецкага Саюза М.П. Шмырова”

## *Без мінулага не будзе сучаснасці*

*Дадзены ўрок вучыць дзяцей усведамляць каштоўнасць народнай творчасці, выхоўвае любоў і павагу да Радзімы.*

**Тэма:** У краіне майстроў і творцаў.

**Мэта ўрока:** фарміраванне першасных уяўленняў вучняў пра творчасць беларускіх майстроў старажытнасці.

### **Задачы ўрока:**

- навучыць дзяцей усведамляць каштоўнасць народнай творчасці, пазнаёміць іх з прыкладамі народнай творчасці;
- садзейнічаць развіццю ў дзяцей павагі да народнай творчасці;
- спрыяць выхаванню павагі да Радзімы і яе творцаў.

**Тып урока:** камбінаваны урок.

**Абсталяванне:** падручнік, крыжаванка, тэставыя заданні, песня “Слуцкія ткачыкі”.

### **Этапы ўрока**

#### **1. Арганізацыйна-матывацыйны**

— На мінулым уроку мы праходзілі тэму “Пачынальнік кнігадрукавання”. Творчым заданнем было прыдумаць свае малюнкi для некалькіх літар па ўзоры афармлення кніг Скарыны.

#### **2. Інфармацыйна-пошукавы**

Каб сфармуляваць тэму нашага сённяшняга ўрока, вы павінны адгадаць крыжаванку, якая намалявана на дошцы.

#### **Пытанні:**

1. У якім горадзе каля Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта стаіць помнік Ф. Скарыне? (Мінск)
2. У якім горадзе была надрукавана першая кніга Ф. Скарыны (Прага)
3. —
4. Хто з’яўляецца прадаўжальнікам справы Ф. Скарыны? (Сымон Будны)
5. Якую назву мела першая надрукаваная кніга Сымона Буднага? (Катэхізіс)

6. У якім горадзе ва ўніверсітэце вучыўся Ф. Скарына? (Кракаў)

7. Якое слова ў нас атрымалася? (МАЙСТАР)

М І Н С К

П Р А Г А

Й

С Ы М О Н Б У Д Н Ы

К А Т Э Х І З І С

К Р А К А Ў

Ф Р А Н Ц Ы С К С К А Р Ы Н А

— Сёння тэма нашага ўрока гуцыць так “У краіне майстроў і творцаў”.

Як вы разумееце, хто такія майстры?

— Майстар — гэта спецыяліст у нейкім рамястве, галіне вытворчасці. Чалавек, які дасягнуў высокага майстэрства ў сваёй справе.

— А зараз адгартніце падручнік на стар. 85, першы рад будзе чытаць першы абзац, другі рад — другі абзац (ён будзе заканчвацца на стар. 86 “і за яе межамі”), а трэці рад чытае трэці абзац на стар. 86 “правяла гаспадыня” і да канца абзацу.

Адкажыце на пытанні:

1. Як была ўпрыгожана зала для балю? (Пазалочаныя рамы, падвясныя люстры)

2. Чым найбольш за ўсё ганарылася гаспадыня? (тым, што ўсе вырабы са шкла былі зроблены беларускімі майстрамі)

3. Як рыхтавалася гаспадыня да прыёму гасцей? (правярала, ці цёпла ў памяшканні)

— Разгледзьце малюнкi на старонцы 86, што там адлюстравана? (Гэта кафель) Кафель уяўляе сабой гліняны выраб, які выкарыстоўваўся для абліцоўкі печы. Таксама на кафелі можна было ўбачыць выявы людзей, жывёл, радавыя гербы. Раней было шмат печы, якія былі абкладзеныя кафляй.

— Як вы лічыце, ці ёсць кафля ў нашым сённяшнім жыцці, у нашых дамах, кватэрах? (да) У нашым жыцці таксама прысутнічае кафля. Толькі зараз яна выглядае прасцей і ўяўляе сабой керамічную плітку, якая ёсць на кухні, у ваннай.

### 3. Фізкультхвілінка

Устаньце, дзеці, усміхніцеся,  
Зямлі нашай пакланіцеся  
За шчаслівы дзень учарашні.  
Усе да сонца пацягнуцеся,  
Улева, управа нахіліцеся,  
Верацёнкам пакруціцеся.  
Раз прысядзьце, два прысядзьце  
І за парты ціха сядзьце.

— Адзенне таксама займала важную частку жыцця таго часу. Вялікую папулярнасць мелі слупкія паясы. Хто з вас ведае, што такое слупкія паясы? Слуцкія паясы... (Звярніце ўвагу на малюнак на старонцы 87). Жамчужына высокага майстэрства беларускіх ткачоў, гонар беларускага дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва. Далёка за межамі Слуцка былі вядомы яны і славіліся сваёй прыгажосцю ўжо ў 2-й палове XVIII ст. А ўсе гэтыя вырабы былі створаны рукамі беларускіх майстроў, якія і сёння шырока вядомы не толькі ў Беларусі, але і за яе межамі. Для слупкага пояса характэрны высокая якасць і непаўторнасць. Іх ткалі з шаўковых, сярэбраных і залатых нітак пры шырыні ў два локці (каля аднаго метра трыццаці сантыметраў).

— Дзе з'явілася першая майстэрня? (каля Нясвіжа)

— З якіх нітак ткаліся слупкія паясы для сялян? (Лён, воўна)

— Хто з беларускіх пісьменнікаў прысвяціў верш слупкім паясам? (Максім Багдановіч) Зараз давайце паслухаем песню на тэкст верша Максіма Багдановіча.

— Якія пачуцці ў вас выклікаў гэты твор? (Адказы дзяцей)

### 4. Кантрольна-рэфлексійны

Тэставая работа

1. Каго чакала гаспадыня?

а) гасцей б) дзяцей в) мужа

2. Што ўпрыгожвала слупкія паясы?

а) нічога не было на іх б) узор

3. Дзе спачатку выраблялі слупкія паясы?

а) Мінск б) Полацк в) Нясвіж

4. Як звалі паэта, які прысвяціў адзін са сваіх вершаў слупкім майстрам?

а) Мікола Гусоўскі б) Янка Купала

в) **Максім Багдановіч**

5. Чым былі абкладзеныя печы?

а) кафляй б) металам в) цэглай

6. Прозвішча князеў, якія паклалі пачатак слупкім паясам?

а) Рурывічы б) **Радзівілы** в) Гедымінавічы

7) Месца, адкуль звисалі крышталёвыя гірлянды?

а) люстра б) свечка в) сцяна

8. З чаго ткалі слупкія паясы для сялян?

а) з сярэбраных нітак б) з поўсці в) **з ільну**

**і воўны**

— Усё, пра што мы сёння казалі, ад кубкаў да печы ўяўляецца працай нашых беларускіх майстроў. Яны сваімі рукамі будавалі печы, шылі паясы, удасканалі мастацтва ўпрыгожвання дома.

### 5. Дамашняе заданне

Стар. 85–90 чытаць, адказы на пытанні.

— Дапоўніце фразы:

Я сёння даведаўся...

Мне было цікава...

Мне было складана...

— Дзякуй за ўрок. Да пабачэння!